

درباره همه محصولات بی کیفیتی که این سال‌ها سلامت ایرانی‌ها را تهدید کردند

واردات آفات ازراه ابریشم

موضوع سرنگ‌های غیراستاندارد و غیراستریل چینی سر زبان‌ها افتاد. اگرچه وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی کشور این موضوع را تکذیب کرد، اما سازمان هلال‌احمر اعلام کرد این محصولات استریل نبوده‌اند. بعد از آن بود که سازمان ملی استاندارد وارد شد و «فریدون بلغاری»، مدیرکل نظارت بر اجرای استاندارد سازمان ملی استاندارد، گفت: «بیش از چهار هزار نمونه سرنگ وارداتی چینی را از بازار خریداری کردیم و پس از انجام

در طول این سال‌ها نهنتها خبری از برخورد با ورود اسباب‌بازی‌های چینی نبوده، بلکه از گوشه‌وکنار گزارش‌هایی از دست‌داشتن چینی‌ها در به خطرانداختن جان ایرانی‌ها از طریق فروش کالاهای بی‌کیفیت رسانه‌ای شده است. دو سال پیش بود که موضوع **سرنگ‌های غیراستاندارد و غیراستریل چینی سر زبان‌ها افتاد**. اگرچه **وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی کشور این موضوع را تکذیب کرد**.

آزمایش‌های مختلف، مشخص شد این سرنگ‌ها غیراستاندارد و مشکل‌دار هستند». اما رایج‌ترین محصول چینی موجود در بازار ملزومات پزشکی، پروتز است که «رسول خضری»، عضو کمیسیون بهداشت و درمان مجلس شورای اسلامی، درباره آنها گفته است: «این جنس‌ها نهنتها بدون کنترل

گفت‌وگو با «پدرام سلطانی»، نایب‌رئیس اتاق بازرگانی ایران

قدرت خرید پایین؛ روی آوردن به کالای بی‌کیفیت

کا چه شد که این قشر به این کالاها روی آوردند؟ در هشت سالان عمر دولت‌های نهم و دهم به دلیل تورم بالا، قدرت خرید اقشار متوسط و پایین‌ کشورمان متناسب با تورم و رشد نرخ ارز رشد نکرد و بنابراین این قشر از جامعه راهی جز روی آوردن به کالاهای بی‌کیفیت دسته دوم نداشتند. امروز استفاده از این دست از کالاها بخشی از نیاز جامعه است ولی این نیاز لاجرم به‌واسطه کاهش قدرت خرید و توان اقتصادی مردم ایجاد شده است.

کا اما برخی کالاهای تقلبی با وجود اینکه قاچاق نیستند، در کشور رواج دارند. مواردی مثل پروتزهای پزشکی و سرنگ و...

این کالاها جزء دسته سوم قرار می‌گیرند که البته حجم آنها کمتر از دو دسته دیگر است. این کالاها بعضا به علت غفلت و سهل‌انگاری در قوانین و

کیفیت وارد کشور می‌شوند، بلکه بدون مهر تأیید وزارت بهداشت نیز در بازار به بیماران فروخته می‌شوند».
در بازار محصولات پزشکی از تجهیزات بیمارستانی چینی و حتی شیشه‌های عینک چینی هم می‌توان نام برد که بعضا حرف‌وحدیث‌هایی درباره آنها به گوش می‌رسد. مثل این خبر که یک تولیدکننده شیشه عینک‌های طبی به «ایسنا» گفته است: «کیفیت شیشه عینک‌های وارداتی از چین بسیار نازل بوده و در شیشه عینک‌های نمره‌شده وارداتی از این کشور، حتی نمره دو شیشه یک عینک نیز با هم نمی‌خواند و متفاوت است. بسیاری از شیشه عینک‌های چینی موج و خش دارند که این مسئله موجب اختلال در دید و سردرد در استفاده‌کننده از این عینک‌ها می‌شود».
در کنار محصولات پزشکی از محصولات دیگر چینی نیز می‌توان نام برد که خطرناک بودن آنها در طول این سال‌ها گوشزد شده است که مهم‌ترین آنها لنت ترمزهای آغشته به ماده سرطان‌زای آزبست بود. با وجود همه انتقاده‌ها به رواج محصولات بی‌کیفیت چینی در ایران، چین یکی از بزرگ‌ترین تولیدکنندگان دنیاست که محصولات باکیفیتش در تمام دنیا خریدار دارد تا جایی که سایت www.travelchinaguide.com که یک راهنمای گردشگری درباره کشور چین است، گردشگران این کشور را تشویق به خرید کالاهای چینی می‌کند و از محصولات باکیفیتی مثل پوشاک، دارو، چای، ابریشم، مروارید، کالاهای آنتیک و صنایع دستی این کشور نام می‌برد که می‌تواند در سبد خرید گردشگران قرار گیرد.

گفت‌وگو با «پدرام سلطانی»، نایب‌رئیس اتاق بازرگانی ایران

مقررات وارد کشور می‌شوند، مواردی مانند گوشت و برنج آلوده یا لامپ‌های سمی و... که در این سال‌ها وجود داشته است. این کالاها با به‌مدد به دلیل شرایط نامناسب اداری که از آن با نام فساد اداری یاد می‌شود یا به‌دلیل غفلت وارد می‌شوند. اما همان‌طور که گفتم شاید حجم این کالاها کمتر از پنج درصد کل کالاهایی هستند که وارد کشور می‌شود. اینها همان کالاهایی است که در اخبار و رسانه‌ها به‌عنوان کالای خطرناک معرفی می‌شوند. اگر کالایی وارد کشور شود مانند سرنگ که اشاره کردید و ما برای آن استاندارد اجرائی داشته باشیم، درواقع تخطی صورت گرفته است و در گروه سوم کالاهایی که گفتم قرار دارد اما اگر استانداردِی درباره آن نداریم جز گروه دوم است.

کمصرف‌کنندگان ایرانی بعضا کمبین‌هایی با نام‌های مختلف علیه کالاهای بی‌کیفیت راه می‌اندازند. مثل کمبین نه به خودرو چینی». این اقدام می‌تواند در بالابردن کیفیت کالاها اثرگذار باشد؟

ما به ورود کالاهای گسره اول و دوم حتما باید نه بگوییم؛ یعنی نه به قاچاق و تخلف و تخطی از قوانین کشور. در برابر این کالاها هر حرکت و کمپینی و هر اصلاح قوانین و مقرراتی لازم و ضروری است اما گروه دوم کالاها که کم‌کیفیت هستند و لطمه به سلامت مردم و محیط‌زیست هم نمی‌زنند، در همه کشورها خریدار دارند و مبارزه با آنها مبارزه با منطق اقتصاد است. درواقع کیفیت این کالاها را علاقه مشتری رقم می‌زند. اگر خودرویی الزامات استاندارد را رعایت کرده است، شیوه درستی نیست که کمپینی در برابر آن راه بیندازیم. در این صورت می‌تواند کمپینی هم علیه کالای ایرانی در کشورهای دیگر راه برفتد بدون هیچ منطقی چون ممکن است ما هم کالایی با کیفیت پایین داشته باشیم. آنچه باید با آن مقابله کرد قاچاق و تخلف است نه کالای کم‌کیفیت.

چرم حساسیت‌زا

درحالی‌که این روزها کمتر خبری از واردات کالاهای چینی خطرناک به گوش می‌رسد، ابتدای شهریورماه «محسن خردمند»، رئیس اتحادیه سراجان در گفت‌وگو با «نسیم» از قاچاق کیف و کفش چینی به داخل کشور خبر داد که سلامتی ایرانیان را تهدید می‌کند. او گفت: «در بازار کیف مانند بازار کفش قاچاق بیداد می‌کند. اما آمار دقیق آن در دست نیست. بیشتر کالاهای وارداتی و قاچاق از چین وارد می‌شود، زیرا کیف‌های ایرانی در مقایسه با کالای دیگر کشورها از نظر نسبت قیمت به کیفیت، قابل‌رقابت است». او همچنین افزود: «تنوع اجناس خوب است اما در صورتی که کالا، کالای بی‌کیفیتی نباشد. متأسفانه برخی از جنس‌های وارداتی که به‌صورت قانونی با قاچاق وارد کشور می‌شوند، کیفیت بسیار پایینی دارند، به‌طوری‌که این کیف‌ها موجب حساسیت‌های پوستی و تنفسی هم خواهند شد». این درحالی است که پیش‌تر یک متخصص بیماری‌های پوست به ایرنا گفته بود: «در سال‌های اخیر استفاده از کفش‌های نامرغوب چینی آمار ابتلا به بیماری‌های پوستی را بسیار افزایش داده است».

درحالی‌که این روزها کمتر خبری از واردات کالاهای چینی خطرناک به گوش می‌رسد، ابتدای شهریورماه «محسن خردمند»، رئیس اتحادیه سراجان در گفت‌وگو با «نسیم» از قاچاق کیف و کفش چینی به داخل کشور خبر داد که سلامتی ایرانیان را تهدید می‌کند. او گفت: «در بازار کیف مانند بازار کفش قاچاق بیداد می‌کند. اما آمار دقیق آن در دست نیست. بیشتر کالاهای وارداتی و قاچاق از چین وارد می‌شود، زیرا کیف‌های ایرانی در مقایسه با کالای دیگر کشورها از نظر نسبت قیمت به کیفیت، قابل‌رقابت است». او همچنین افزود: «تنوع اجناس خوب است اما در صورتی که کالا، کالای بی‌کیفیتی نباشد. متأسفانه برخی از جنس‌های وارداتی که به‌صورت قانونی با قاچاق وارد کشور می‌شوند، کیفیت بسیار پایینی دارند، به‌طوری‌که این کیف‌ها موجب حساسیت‌های پوستی و تنفسی هم خواهند شد». این درحالی است که پیش‌تر یک متخصص بیماری‌های پوست به ایرنا گفته بود: «در سال‌های اخیر استفاده از کفش‌های نامرغوب چینی آمار ابتلا به بیماری‌های پوستی را بسیار افزایش داده است».

زاویه

درباره همه محصولات بی کیفیتی که این سال‌ها سلامت ایرانی‌ها را تهدید کردند

یک مفهوم

ظلم مضاعف چینی به بیماران

آمار گمرک ایران نشان می‌دهد که عمده واردات ایران از چین مربوط به کالاهای مصرفی و غیرتخصصی است؛ چیزهایی از قبیل پوشاک و وسایل تزئینی. دراین‌میان آن دسته از محصولات چینی که مستقیما در حوزه بهداشت و درمان مورد استفاده قرار می‌گیرند، نگرانی‌های زیادی را دامن زده‌اند؛ تولیداتی مثل سرنگ، انواع پروتزها و لوازم آرایشی و بهداشتی. دکتر «محمود فاضل»، نایب‌رئیس شورای‌عالی نظام پزشکی کشور و متخصص داروسازی، به «شرق» می‌گوید که واردات کالاهای چینی همیشه بد نیست و باید نگران کالاهای تقلبی در این حوزه بود. او می‌گوید: «به‌طورکلی دو نوع کالا به‌جز کالاهای استاندارد و مورد تأیید و با استاندارد ایران در بازار لوازم پزشکی و بهداشتی وجود دارد که سلامتی ما را به خطر انداخته است؛ یکی کالای قاچاق و دیگری کالای تقلبی. بسیاری از کالاهای پزشکی که از چین وارد می‌شود و درحال‌حاضر مورد استفاده قرار می‌گیرد، کیفیت خوبی دارد اما این دو گروه از کالاهاست که سلامت مردم را به خطر می‌اندازد». او ادامه داد: «بیشترین کالاهای چینی تقلبی یا قاچاق کالاهای ارتوپدی در کشور مخصوصا پیچ‌هایی که در جراحی‌های ارتوپدی استفاده می‌شود یا پروتزها و کفش‌های طبی. همچنین لوازم آرایشی و بهداشتی تقلبی و قاچاق که در حوزه سلامتی استفاده می‌شوند نیز در سال‌های اخیر زیاد شدند. کالاهای حوزه ارتوپدی به دلیل استقامت‌نداشتن غیرقابل استفاده و خطرناک هستند و کالاهای دیگر نیز ممکن است منجر به عفونت‌های خطرناک شوند. این نوع کالاها در یک بازه زمانی مشخص در بازار پزشکی کشور شیوع گسترده پیدا کرده بود و هنوز هم مکشوف نشده این کالاها از کجا تأمین می‌شد اگر چه ورود آنها همواره مورد اعتراض مراجع رسمی کشور بوده و هست».

بیماران در مقام مصرف‌کنندگان این کالاها اولین کسانی هستند که از واردات آنها آسیب می‌بینند که از واردات آنها آسیب می‌بینند زیرا به گفته فاضل: «معمولا پزشک وقتی دارویی را تجویز می‌کند برند موردتأییدش را هم به بیمار معرفی می‌کند اما چون در سال‌های اخیر بازار از این کالاها اشباع بود و از طرف دیگر تفاوت قیمت چشمگیری میان کالاهای مشابه اصلی و تقلبی وجود داشت، بیماران ناچار به استفاده از آنها می‌شدند. مخصوصا در بیمارستان‌های دولتی داروخانه‌ها بعضا جز کالاهای با کیفیت پایین ارائه نمی‌کردند. در بعضی موارد هم شباهت بین کالای تقلبی و اصلی به‌قدری زیاد بود که با وجود تجویز برند خاصی توسط پزشک، بیمار قادر به تشخیص آنها از هم نبود». باوجوداین نایب‌رئیس شورای‌عالی نظام پزشکی معتقد است روند ورود این کالاها کنترل شده است. او می‌گوید: «خوشبختانه شیوع این کالاها به‌شدت کاهش پیدا کرده و در دو سال اخیر با آنها مقابله شده تا جایی که می‌توان گفت ورود کالاهای پزشکی تقلبی و قاچاق در کشور درحال‌حاضر کنترل شده است. پیش از این نیروی نظامی خبر از کشف مقادیر زیادی کالاهای ییززمینی می‌داد که در دو سال گذشته شما شاهد چنین اخباری در زمینه کالاهای پزشکی نیستید. درحال‌حاضر به‌ندرت محموله‌ای پیدا می‌شود که این سطح از کالای قاچاق و تقلبی هم معمول همه کشورهاست. واقعیت این است که شیب تند واردات این کالاها به‌شدت کنترل شده است. اراده دولت و وزارت بهداشت و درمان در کنترل کالاهای تقلبی و همچنین بهبود فضای کسب‌وکار منجر به این تغییر شده است».

نگاه

چرخم‌های یک کالای باکیفیت

وقتی بای کیفیت یک محصول در میان باشد باید سراغ سازمان استاندارد کشور رفت؛ سازمانی که نشان آن بر کالاهای ایرانی سال‌هاست که دیگر برای مردم چشم‌آشناست اما سازمان استاندارد تنها وظیفه کنترل کیفیت کالاهای داخلی را ندارد و کالاهای وارداتی نیز باید از زیر ذره‌بین این سازمان عبور کنند؛ اتفاقی که «مرتضی تبریزی»، کارشناس رسمی سازمان ملی استاندارد ایران و از مدیران بازنشسته این سازمان، می‌گوید قانون ارتقای کیفیت مصوب سال ۱۳۹۱ باعث شده این کار به‌درستی صورت نگیرد.

کا برای تشخیص کیفیت یک کالا معمولا چه روندی طی می‌شود؟

برای تشخیص کیفیت یک کالا نیازمند ضوابط و معیارهایی هستیم که به آنها معیارهای انطباق می‌گویند. این معیارها در استانداردهای بین‌المللی، منطقه‌ای و ملی مشخص شده‌اند. همه کالاهای استاندارد باید ویژگی‌هایی را که استاندارد برای آن کالا مشخص کرده است، داشته باشند. برای بررسی این موضوع از تولیدات مختلف نمونه‌برداری انجام می‌گیرد و نمونه‌ها در آزمایشگاه‌های مورد تأیید سازمان استاندارد براساس روش‌های آزمون مشخص براساس مشخصات لازمی که کالا باید داشته باشد، مورد ارزیابی قرار می‌گیرند.

اگر مشخصات کالا با حدود معیارهای استاندارد مطابقت داشته باشد، کالا استاندارد است. بنابراین برای تشخیص کیفیت ابتدا باید یک استاندارد را تعریف کنیم سپس ببرسیم چگونه آن کالا را مورد ارزیابی قرار دهیم؟ یعنی روش نمونه‌برداری در بخش‌های مختلف تولید را مشخص کنیم و بعد سؤال کنیم چگونه آن را مورد آزمون قرار دهیم یعنی روش آزمون هم مشخص شود. با این تعریف برای تشخیص کیفیت ویژگی‌ها، روش نمونه‌برداری و نحوه آزمون مشخص می‌شود.

ک مردم چگونه می‌توانند کیفیت یک کالا را تشخیص دهند؟

در زمینه کالاهای داخلی، استانداردهای ملی وجود دارد و برای آنها یک کمیته تکنیکال تشکیل می‌شود که مشخصات کالا را براساس استانداردهای موجود بررسی می‌کند. از طرفی استانداردهای ملی کف کیفیت هستند و مشخصات یک کالا ممکن است از حد این استانداردها بالاتر از باشد و واحدهای تولیدی در رقابت با هم کیفیت محصولات خود را بالاتر ببرند اما مهم این است که مشخصات کالا پایین‌تر از مشخصات تعیین‌شده در استاندارد نباشد. همچنین سازمان استاندارد هر واحد تولیدی را مورد ارزیابی قرار می‌دهد که سیستم کنترل کیفی و مدیریت کیفیت داشته باشند و خط تولید کالاها را از ابتدا تا تولید نهایی مورد کنترل قرار دهند. بنابراین سازمان واحدهای تولیدی را نیز براساس استانداردها مورد ارزیابی قرار می‌دهد و با نمونه‌برداری‌های مختلف به آنها نشان استاندارد می‌دهد که واحد تولیدی می‌تواند با پروانه سازمان نشان استاندارد را بر محصولات خود کند تا مصرف‌کننده با دیدن آن نشان به کیفیت آن پی برد.

کا کنترل کیفیت درباره کالاهای وارداتی هم اعمال می‌شود؟

درباره کالاهای وارداتی باید گفت کالاهایی که از مبادی ورودی گمرک وارد کشور می‌شوند، سازمان استاندارد از آنها نمونه‌برداری می‌کند و نمونه‌ها را با استانداردهای لازم مطابقت می‌دهد و درصورت انطباق با مشخصات استاندارد کالا وارد می‌شود. معمولا برای اینکه کالای وارداتی مورد آزمون قرار گیرد باید مشمول استاندارد اجباری قرار گیرد. این موضوع توسط شورای‌عالی استاندارد که متشکل از وزرای مختلف دولت، رئیس سازمان برنامه و بودجه، معاون محیط‌زیست رئیس‌جمهور، رئیس قوه قضائیه و دو کارشناس است. اعلام می‌شود و تنها درصورت اجباری‌شدن استاندارد برای یک کالا، سازمان استاندارد می‌تواند بر استاندارد آن نظارت داشته باشد. این موضوع درباره همه محصولات؛ چه تولید داخلی، چه واردات و حتی صادرات صدق می‌کند.

کا در ماجرای سرنگ‌های غیراستریل ابتدا کالا وارد شد و بعد سازمان استاندارد اعلام کرد این کالاها استاندارد لازم را ندارد. چرا؟

درحال‌حاضر نزدیک به پنج هزار تعرفه کالایی وارد کشور می‌شود که همه آنها مشمول استاندارد اجباری نیستند و سازمان استاندارد نمی‌تواند در مبادی ورودی آنها را کنترل کند. از سوی دیگر با تصویب قانون ارتقای کیفیت خودرو و صنایع در سال ۱۳۹۱ مشکل کنترل کیفیت کالاها دچار مشکلات زیادی شد. براساس این قانون قرار شد خودروها از کیفیت لازم برخوردار باشند. در کنار این مورد اشاره شد که کیفیت تمامی کالاهای صنعتی باید ارتقا داده شود. با این قانون چون سازمان استاندارد امکاناتش را نداشت که همه کالاهای وارداتی را کنترل کند و حتی کاهی استانداردهای لازم برای کنترل را هم نداشت، کار از دست خارج شد. دراین‌میان برخی افراد سودجو و مغرض هم که فقط منافع خودشان را در نظر می‌گیرند وارد شدند و مسئله‌ای که شما می‌گویید به وجود آمد.

کا یعنی کالاهایی مثل سرنگ که با سلامتی مردم مرتبط هستند، کنترل نمی‌شوند؟

پیش از این ۲۶ قلم کالا مشخص شده بود که براساس اینکه ایمنی، سلامت یا اقتصاد مردم را تهدید می‌کردند یا باید استاندارد اجباری برای آنها تعریف می‌شد. برای مثال وسایل بهداشتی، اجاق گاز، کپسول آتش‌نشانی یا حتی فیلتر روغن خودرو که درصورت استانداردنبودن ضرر اقتصادی به مردم وارد می‌کند، جزه این کالاها بود. اما همان‌طور که گفتم بعدا این مسئله مخدوش شد. مهم‌ترین مسئله برای نظارت ابزار آن است، وقتی ابزار نظارت وجود نداشته باشد، کنترل‌کردن بی‌معنی است و به‌این‌ترتیب از مسیر خودش خارج شد و حتی شاخه‌های انحرافی به خودش گرفت. به‌جای اجباری‌شدن استاندارد باید امکانات اجرائی آن فراهم شود. سازمان استاندارد باید بتواند با امکانات و ابزار لازم در فاصله زمانی مناسب که معمولا سه‌ماهه است این کار را انجام دهد، این موضوع امکان‌پذیر نیست.

کا درباره کالاهای داخلی نیز همیشه این نگرانی وجود دارد که کیفیت لازم را نداشته باشند و حتی خبرهایی هم درباره آللبیو، عسل و... درحال‌حاضر در کشور وجود دارد.

هر کالایی که استاندارد ملی داشته باشد، کیفیت لازم را دارد. استانداردهای ما مأخوذ از استانداردهای بین‌المللی است که نهادهای بین‌المللی سالانه آنها را تدوین می‌کنند و ما براساس استانداردهای کشورهای مترقی جهان استانداردهایمان را تهیه می‌کنیم که البته آنها را براساس شرایط فرهنگی، محیطی و البته اقتصادی کشورمان انطباق می‌دهیم. این استانداردها، هم از نظر علمی و هم فنی استانداردهای خوبی هستند.